Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

26 септември 2018 година*

„Преюдициално запитване — Обща политика в областта на убежището и субсидиарната закрила — Директива 2013/32/ЕС — Член 46 — Директива 2008/115/ЕО — Член 13 — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 18, член 19, параграф 2 и член 47 — Право на ефективни правни средства за защита — Принцип на забрана за връщане — Решение, с което се отхвърля молба за международна закрила и се налага задължение за връщане — Национална правна уредба, предвиждаща второинстанционно съдебно производство — Автоматично суспензивно действие, ограничено до обжалването пред първата съдебна инстанция“

По дело C-180/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) с акт от 29 март 2017 г., постъпил в Съда на 7 април 2017 г., в рамките на производството по дело,

X

Y

срещу

срещу Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: T. von Danwitz (докладчик), председател на състава, C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe и C. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Y и X, от J. Pieters, advocaat,

– за нидерландското правителство, от J. Langer, M. K. Bulterman и M. H. S. Gijzen, в качеството на представители,

* Език на производството: нидерландски.

– за белгийското правителство, от M. Jacobs, C. Pochet и C. Van Lul, в качеството на представители,

– за естонското правителство, от N. Grünberg, в качеството на представител,

– за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от C. Cattabriga и M. Condou-Durande, както и от G. Wils, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 24 януари 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 46 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 60) и на член 13 от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, 2008 г., стр. 98), разглеждани в светлината на член 18, член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между X и Y и Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (държавен секретар по въпросите на сигурността и правосъдието, Нидерландия) по повод на отхвърлянето на подадените от тях молби за международна закрила и постановените решения за тяхното връщане.

Правна уредба

Конвенцията за статута на бежанците

3 Член 33 от Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. (*Recueil des traités des Nations unies*, том 189, стр. 137, № 2545 (1954), допълнена с Протокола за статута на бежанците, подписан в Ню Йорк на 31 януари 1967 г. и влязъл в сила на 4 октомври 1967 г. (наричана по-нататък „Женевската конвенция“), озаглавен „Забрана за експулсиране или връщане („refoulement“) на бежанци“, предвижда в параграф 1:

„Никоя договаряща държава няма по какъвто и да е начин да експулсира или връща („refouler“) бежанец до границата на територията, където са били застрашени животът или свободата му по причина на неговата раса, религия, националност, принадлежност към дадена социална група или политически възгледи“.

ЕКПЧ

4 Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), предвижда в член 3, озаглавен „Забрана на изтезанията“:

„Никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унизително отнасяне или наказание“.

5 Член 13 от тази конвенция гласи:

„Всеки, чиито права и свободи, предвидени в тази конвенция, са нарушени, трябва да разполага с ефикасни вътрешноправни средства за тяхната защита от съответна национална институция дори и нарушението да е извършено от лица, действащи в качеството си на представители на официалните власти“.

Правото на Съюза

Директива 2013/32

6 Съображения 12 и 60 от Директива 2013/32 гласят:

„(12) Основната цел на настоящата директива е по-нататъшното разработване на нормите за процедурите за предоставяне и отнемане на международна закрила в държавите членки с оглед на създаването на обща процедура за убежище в Съюза.

[…]

(60) Настоящата директива спазва основните права и принципите, признати в Хартата. […]“.

7 Член 3 от тази директива е озаглавен „Приложно поле“ и параграф 1 от него предвижда:

„Настоящата директива се прилага за всяка молба за международна закрила, която е подадена на територията на държави членки, включително на граница, в териториални води или в транзитна зона, както и по отношение на отнемането на международна закрила“.

8 Член 46 от Директивата е озаглавен „Право на ефективна защита“ и предвижда:

„1. Държавите членки гарантират, че кандидатите разполагат с право на ефективна защита пред съд срещу следното:

а) решение относно тяхната молба за международна закрила, включително за решение, с което:
   i) се установява, че молбата е неоснователна във връзка със статут на бежанец и/или статут на лице под субсидиарна закрила;

[…]

3. С цел спазване на разпоредбите на параграф 1 държавите членки гарантират, че ефективната защита предвижда цялостно и ex nunc разглеждане на фактите и правните въпроси, включително, когато е приложимо, разглеждане на нуждите от международна закрила съгласно Директива 2011/95/ЕС [на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство

като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9)], най-малкото в рамките на производство по обжалване пред първоинстанционен съд.

[…]

5. Без да се засягат разпоредбите на параграф 6, държавите членки позволяват на кандидатите да останат на територията, докато изтече срокът, в който те упражнят правото си на ефективна защита, и когато това право е упражнено в рамките на този срок в очакване на резултата от защитата.

6. В случай на решение:

а) дадена молба да се счита за очевидно неоснователна в съответствие с член 32, параграф 2 или за неоснователна след разглеждане в съответствие с член 31, параграф 8, освен в случаите, когато тези решения се основават на обстоятелствата, посочени в член 31, параграф 8, буква з);

б) дадена молба да се счита за недопустима съгласно член 33, параграф 2, буква а), б) или г);

в) да бъде отхвърлено възобновяване на процедурата на кандидата, след като тя е била прекратена съгласно член 28; или

г) молбата да не бъде разглеждана или напълно разглеждана съгласно член 39;

съдът има правомощие да постанови по искане на въпросния кандидат или ex officio дали кандидатът може да остане на територията на държавата членка, ако от това решение произтича прекратяване на правото на кандидата да остане в държавата членка и когато в такива случаи националното право не предвижда право за оставане в държавата членка до приключване на процедурата по защитата.

[…]“.

Директива 2008/115

9 Съображения 2, 4 и 24 от Директива 2008/115 гласят:

„(2) Европейският съвет, състоял се в Брюксел на 4 и 5 ноември 2004 г., призова за установяването на ефективна политика за извеждане и репатриране, основана на общи норми, с оглед на това съответните лица да бъдат връщани по хуманен начин и при пълно зачитане на техните основни права и на тяхното достойнство.

[…]

(4) Следва да се установят ясни, прозрачни и справедливи правила с цел установяване на ефективна политика на връщане като необходим елемент на една добре ръководена миграционна политика.

[…]

(24) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в [Хартата]“.

10 Член 2, параграф 1 от тази директива гласи, че тя се прилага по отношение на граждани на трети страни, които са в незаконен престой на територията на държава членка.

11 Съгласно член 3 от посочената директива:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[…]

4) „решение за връщане“ е административно или съдебно решение или друг акт, което определя или обявява за незаконен престоя на гражданин на трета страна и налага или постановява задължение за връщане;

[…]“.

12 Член 12, параграф 1 от Директива 2008/115 предвижда:

„Решенията за връщане и — в случай че бъдат издадени — решенията за забрана за влизане и решенията за извеждане се издават в писмена форма и посочват фактическите и правните основания, както и информация относно съществуващите правни средства за защита.

[…]“.

13 Член 13 от същата директива е озаглавен „Средства за защита“ и гласи следното:

„1. Засегнатият гражданин на трета страна има право на ефективни средства за защита, които му позволяват да обжалва или да иска преразглеждане на решенията, свързани с връщане, посочени в член 12, параграф 1, пред компетентен съдебен или административен орган, или пред компетентен орган, съставен от членове, които са безпристрастни и чиято независимост е гарантирана.

2. Посоченият в параграф 1 орган има правомощието да преразглежда решенията за връщане, посочени в член 12, параграф 1, включително възможността за временно спиране на принудителното им изпълнение, освен ако временното спиране не е вече приложимо съгласно националното законодателство.

[…]“.

Нидерландското право

14 Съгласно нидерландското право първоинстанционната жалба, подадена пред Rechtbank (районен съд, Нидерландия) срещу решение на държавния секретар по сигурността и правосъдието в областта на международната закрила има автоматично суспензивно действие. Макар да е възможно да бъде обжалвано въззивно решение, постановено от Rechtbank (районен съд), с което се потвърждава решение за отхвърляне на молба за предоставяне на международна закрила и се налага задължение за връщане, въззивната жалба не поражда автоматично суспензивно действие. Жалбоподателят може все пак да поиска от voorzieningenrechter (съдия по обезпечителното производство) към Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) да разпореди налагането на временни мерки, за да се предотврати извеждане, докато се изчака произнасяне по съществото на делото в производството по въззивно обжалване. Самата молба за налагане на временни мерки няма автоматично суспензивно действие.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

15 X и Y са руски граждани, на които са връчени решения, с които се отказва да бъдат уважени молбите им за международна закрила и им е наложено задължение за връщане. Тъй като техните жалби пред Rechtbank Den Haag (районен съд Хага, Нидерландия) срещу тези решения са отхвърлени, те подават въззивна жалба срещу съдебните решения пред Raad van State (Държавен съвет). Тъй като въззивната жалба по съдебен ред няма автоматично суспензивно действие, по реда на обезпечителното производство те искат от запитващата юрисдикция да постанови налагането на временни мерки, докато бъде постановено решение по съществото на делото. Тази юрисдикция уважава искането за налагане на временни мерки и постановява, че X и Y не могат да бъдат експулсирани преди произнасянето по съществото на въззивната жалба. Запитващата юрисдикция обаче посочва в акта за преюдициално запитване, че постановяването на временните мерки е обосновано от необходимостта да се гарантира, че X и Y няма да бъдат експулсирани, докато Съдът не се произнесе по преюдициалните въпроси и че ще се произнесе относно запазването на действието на тези временни мерки в зависимост от отговорите на Съда.

16 При тези обстоятелства Raad van State (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли член 13 от Директива 2008/115 във връзка с членове 4, 18, член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата да се тълкува в смисъл, че когато националното право предвижда възможност за въззивно оспорване по съдебен ред на индивидуален административен акт, съдържащ решение за връщане по смисъла на член 3, параграф 4 от тази директива, подадената въззивна жалба по съдебен ред трябва съгласно правото на Съюза да поражда автоматично суспензивно действие, в случай че гражданинът на трета страна твърди, че изпълнението на решението за връщане би довело до сериозен риск от нарушаване на принципа на забраната за връщане? С други думи, следва ли връщането на съответния гражданин на трета страна в подобен случай да бъде спряно, докато тече срокът за въззивно оспорване по съдебен ред, или, когато е подадена въззивна жалба по съдебен ред — до постановяване на съдебното решение по подадената въззивна жалба, без да е необходимо засегнатият гражданин на трета държава изрично да е поискал това?

2) Следва ли член 46 от Директива 2013/32 във връзка с членове 4, 18, член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата да се тълкува в смисъл, че когато националното право предвижда възможност за въззивно оспорване по съдебен ред на индивидуален административен акт, с който се отхвърля молбата за международна закрила, подаването на такава въззивна жалба по съдебен ред следва да поражда автоматично суспензивно действие? С други думи, следва ли връщането на молителя в подобен случай да бъде спряно, докато тече срокът за въззивно оспорване по съдебен ред, или, когато е подадена въззивна жалба по съдебен ред — до постановяване на съдебното решение по подадената въззивна жалба, без да е необходимо този кандидат изрично да е поискал това?

3) За да се породи автоматично суспензивно действие в посочения смисъл, от значение ли е обстоятелството дали молбата за международна закрила, с оглед на която е подадена жалбата по съдебен ред, а впоследствие и въззивната жалба по съдебен ред, е отхвърлена на някое от посочените в член 46, параграф 6 от Директива 2013/32/ЕС основания? Или това изискване е в сила за всички посочени в тези директива категории индивидуални административни актове по въпросите на убежището?“.

Относно компетентността на Съда

17 Белгийското правителство твърди, че Съдът не е компетентен да отговори на поставените въпроси, тъй като по предмета си — а именно дали въззивната жалба срещу първоинстанционни съдебни решения относно административни актове като разглежданите в главното производство и съдебното решение, ако има такова, с което се допуска такава въззивна жалба, имат автоматично суспензивно действие — те са от изключителната компетентност на държавите членки.

18 В това отношение следва да се констатира, че член 46 от Директива 2013/32 и член 13 от Директива 2008/115 съдържат разпоредби, уреждащи правото на ефективни правни средства за защита срещу решения, с които компетентните органи на държава членка отказват да уважат молбите за предоставяне на международна закрила и налагат на кандидатите задължение за връщане, каквито са решенията, оспорвани по съдебен ред в главното производство.

19 Що се отнася до въпроса дали държавите членки са изключително компетентни да решат дали въззивната жалба срещу първоинстанционните съдебни решения относно такива административни актове и съдебното решение, ако има такова, с което се допуска такава въззивна жалба, имат автоматично суспензивно действие, този въпрос е неразривно свързан с отговорите, които следва да се дадат на поставените въпроси, тъй като те се отнасят именно до обхвата на правото на обжалване, предвидено в член 46 от Директива 2013/32 и в член 13 от Директива 2008/115, в светлината на гаранциите, предвидени в член 18, член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата. При тези условия Съдът е компетентен да отговори на тези въпроси (вж. в този смисъл решение от 7 март 2017 г., X и X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, т. 37 и цитираната съдебна практика).

По преюдициалните въпроси

По първия и втория въпрос

20 С първия и втория въпрос, които трябва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 46 от Директива 2013/32 и член 13 от Директива 2008/115, следва, в светлината на член 18 и член 19, параграф 2, както и на член 47 от Хартата, да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, която предвижда възможност за въззивно обжалване срещу първоинстанционно съдебно решение, с което се потвърждава решение за отказ да се предостави международна закрила и се налага задължение за връщане, но не се предвижда, че този правен способ за защита има автоматично суспензивно действие, независимо че заинтересованото лице се позовава на сериозен риск от нарушаване на принципа на забрана за връщане.

21 Съгласно член 46, параграф 1 от Директива 2013/32 държавите членки гарантират, че кандидатите разполагат с право на ефективни правни средства за съдебна защита, по-специално срещу решение за отхвърляне на тяхна молба за предоставяне на международна закрила. Съгласно текста на разпоредбата на член 46, параграф 3 от тази директива, за да се съобразят с това право, държавите членки гарантират, че ефективните правни средства за защита позволяват цялостно и ex nunc разглеждане на фактите и правните въпроси, включително, когато е приложимо, разглеждане на нуждите от международна закрила съгласно Директива 2011/95, най-малкото в производство по обжалване пред първоинстанционен съд. Съгласно член 46, параграф 5 от Директива 2013/32, без да се засягат разпоредбите на параграф 6 от този член, държавите членки позволяват на кандидатите да останат на територията, докато изтече срокът,

в който те могат да упражнят правото си на ефективни правни средства за защита, и когато това право е упражнено в рамките на този срок, до изчакване на произнасянето по подадената жалба по съдебен ред.

22 Съгласно член 13, параграф 1 от Директива 2008/115 във връзка с член 12, параграф 1 от тази директива засегнатият гражданин на трета страна има право на ефективни правни средства за защита, с които да обжалва или да иска преразглеждане на решението за неговото връщане пред компетентен съдебен или административен орган или пред компетентен орган, съставен от безпристрастни членове, чиято независимост е гарантирана.

23 По този начин, макар че разпоредбите на директиви 2013/32 и 2008/115 изискват от държавите членки да предвидят право на ефективни правни средства за защита срещу решенията за отхвърляне на молба за предоставяне на международна закрила и срещу решенията за връщане, никоя от тези разпоредби не указва, че държавите членки следва да предоставят на кандидатите за международна закрила, загубили първоинстанционното производство по съдебно оспорване на решението за отхвърляне на техните молби и на решението за тяхното връщане, право на въззивно обжалване по съдебен ред, а още по-малко тези разпоредби предвиждат, че подобно право на въззивно съдебно обжалване следва да поражда автоматично суспензивно действие.

24 Подобни изисквания не могат освен това да бъдат изведени от структурата и целта на тези директиви. Всъщност целта на посочените директиви е съответно, както е видно от съображение 12 от Директива 2013/32, главно да бъдат разработени нормите за процедурите за предоставяне и отнемане на международна закрила в държавите членки с оглед на създаването на обща процедура за убежище в Съюза, както и съгласно съображения 2 и 4 от Директива 2008/115, да се установи ефективна политика за извеждане и репатриране при пълно зачитане на основните права и достойнството на засегнатите лица (вж. относно Директива 2008/115 решение 19 юни 2018 г., Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, т. 48 и цитираната съдебна практика). За разлика от това, по никакъв начин от съображенията на посочените директиви не следва, че те имат за цел да задължат държавите членки да предвидят възможност за второинстанционен съдебен контрол.

25 Освен това, що се отнася до Директива 2013/32, задължението за осигуряване на ефективни правни средства за защита се отнася изрично, както е видно от член 46, параграф 3 от тази директива, до „процедурите по обжалване пред първоинстанционен съд“. Доколкото налага цялостно и ex nunc разглеждане на фактите и правните въпроси, това задължение се отнася само до протичането на първоинстанционното съдебно производство. Поради това с оглед на целта на посочената директива посоченото задължение не може да се тълкува в смисъл, че задължава държавите членки да въведат възможност за второинстанционен съдебен контрол и да уредят по определен начин протичането на това производство.

26 Следователно, макар и, както се потвърждава от понятието „най-малкото“ в член 46, параграф 3 от Директива 2013/32, що се отнася до решенията за отказ да се предостави международна закрила, правото на Съюза не препятства възможността държава членка да предвиди възможност за второинстанционен съдебен контрол на решенията за отхвърляне на молба за международна закрила и на решенията за връщане, директиви 2013/32 и 2008/115 не съдържат никакво правило относно създаването и уредбата на производството пред втората съдебна инстанция. По-специално, както отбелязва генералният адвокат в точка 41 от представеното заключение, нито от текста, нито от целта на тези директиви следва, че когато държава членка предвижда възможност за обжалване на такива решения пред втора съдебна инстанция, въззивната жалба, по която е образувано въззивното съдебно производство, следва непременно да поражда автоматично суспензивно действие.

27 При това положение следва да се подчертае, че тълкуването на Директива 2008/115, също както и тълкуването на Директива 2013/32 трябва да се извърши, както става ясно от съображение 24 от първата и от съображение 60 от втората, при пълно зачитане на основните права и признати принципи, а именно тези от Хартата (вж. в този смисъл решение от 19 юни 2018 г., Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, т. 51).

28 В това отношение от постоянната практиката на Съда следва, че когато дадена държава членка реши да върне кандидат за международна закрила в страна, в която има сериозни основания да се смята, че той би бил изложен на реална опасност от отношение, което е в разрез с член 18 от Хартата във връзка с член 33 от Конвенцията за статута на бежанците, допълнена с протокола към нея, или с член 19, параграф 2 от Хартата, предвиденото в член 47 от Хартата право на ефективни правни средства за защита изисква кандидатът да разполага с право на жалба с автоматичен суспензивен ефект срещу изпълнението на мярката, която позволява връщането му (вж. в този смисъл решение от 19 юни 2018 г., Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, т. 54 и цитираната съдебна практика).

29 Съдът пояснява също така, че когато става въпрос за решение за връщане и за евентуално решение за извеждане, закрилата, присъща на правото на ефективни правни средства за защита, както и на принципа на забрана за връщане, трябва да бъде гарантирана, като на кандидата за международна закрила се признае ефективно право на обжалване с автоматично суспензивно действие поне пред една съдебна инстанция. Освен това държавите членки трябва да гарантират пълната ефективност на производството по обжалване на решението за отхвърляне на молбата за международна закрила, като спрат действието на всички правни последици от решението за връщане по време на срока за подаване на жалбата, а ако такава жалба е подадена — до произнасянето по нея (вж. в този смисъл решение от 19 юни 2018 г. Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, т. 56, 58 и 61 и цитираната съдебна практика, и определение от 5 юли 2018 г., C и др., C-269/18 PPU, EU:C:2018:544, т. 50).

30 Въпреки това от практиката на Съюза следва, че нито член 46 от Директива 2013/32, нито член 13 от Директива 2008/115, нито член 47 от Хартата в светлината на гаранциите, предвидени в член 18 и в член 19, параграф 2 от същата, въвеждат задължение за наличие на двуинстанционен съдебен контрол. Всъщност единствено важно е да е налице право на обжалване по съдебен ред (вж. в този смисъл решения от 28 юли 2011 г., Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, т. 69 и от 19 юни 2018 г., Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, т. 57).

31 Във връзка с това следва също да се припомни, че доколкото Хартата съдържа права, съответстващи на права, гарантирани от ЕКПЧ, член 52, параграф 3 от Хартата има за цел да осигури необходимата последователност между правата по Хартата и съответстващите им права, гарантирани от ЕКПЧ, без това да засяга автономността на правото на Съюза и на Съда на Европейския съюз (вж. в този смисъл решения от 15 февруари 2016 г., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, т. 47 и от 14 септември 2017 г., K, C-18/16, EU:C:2017:680, т. 50 и цитираната съдебна практика). Съгласно разясненията относно член 47 от Хартата, първа алинея от този член се основава на член 13 от ЕКПЧ. Следователно Съдът трябва да гарантира, че даденото от него тълкуване на член 47, първа алинея от Хартата осигурява такова ниво на защита, което се съобразява с нивото на защита, гарантирано от член 13 от ЕКПЧ, както е тълкуван от Европейския съд по правата на човека (вж. в този смисъл решения от 15 февруари 2016 г., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, т. 77 и от 20 март 2018 г., Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, т. 62).

32 Според съдебната практика на Европейския съд по правата на човека дори по отношение на довод, изведен от обстоятелството, че вследствие на експулсирането заинтересованото лице би било изложено на реална опасност да бъде подложено на отношение, противоречащо на член 3 от ЕКПЧ, член 13 от тази конвенция не задължава договарящите държави нито да въведат двуинстанционен съдебен контрол, нито да предвидят, че производството по въззивно

обжалване по съдебен ред се поражда автоматично суспензивно действие (вж. в този смисъл решение на от 5 юли 2016 г., A.M. с/у Нидерландия, ЕСПЧ, CE:ECHR:2016:0705JUD002909409, т. 70).

33 От това следва, че предоставената с член 46 от Директива 2013/32 и член 13 от Директива 2008/115, в светлината на член 19, параграф 2 и член 18, както и на член 47 от Хартата, закрила на кандидата за международна закрила срещу решението, с което се отхвърля молбата му и му се налага задължение за връщане, се ограничава до наличието на едноинстанционен съдебен контрол.

34 В това отношение следва да се отбележи, че противно на посочения в точка 17 от настоящото съдебно решение довод на белгийското правителство, уреждането на възможността за оспорване пред втора съдебна инстанция на решенията за отхвърляне на молба за международна закрила и на решенията за връщане, както и изборът в този случай въззивната жалба да поражда автоматично суспензивно действие, се явяват правила, уреждащи съдебното производство в приложение на предвиденото в член 46 от Директива 2013/32 и в член 13 от Директива 2008/115 право на ефективни правни средства за защита срещу такива решения. Макар че въз основа на принципа за процесуалната автономия на държавите членки тези процесуални правила се уреждат от вътрешния правен ред на тези държави, Съдът е подчертал, че с тях трябва да се спазват принципите на равностойност и ефективност (вж. по аналогия решение от 17 юли 2014 г., Sánchez Morcillo и Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, т. 31, 36 и 50 и цитираната съдебна практика, както и определение от 16 юли 2015 г. по дело Sánchez Morcillo и Abril García, C-539/14, EU:C:2015:508, т. 33).

35 Следователно от постоянната практика на Съда следва, че процесуалните правила, уреждащи правните способи за защита, предназначени да гарантират защитата на правата, които частноправните субекти черпят от правото на Съюза, не трябва са по-неблагоприятни от тези, които уреждат аналогични вътрешноправни способи за правна защита (принцип на равностойност), нито да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (принцип на ефективност) (вж. в този смисъл по-специално решения от 5 юни 2014 г., Kone и др., C-557/12, EU:C:2014:1317, т. 25, както и от 6 октомври 2015 г., Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, т. 27 и цитираната съдебна практика).

36 Когато се преценява дали са спазени изискванията, произтичащи от принципите на равностойност и ефективност, трябва да се държи сметка за мястото на разглежданите правила в цялото производство, за развитието на това производство и за особеностите на тези правила пред различните национални инстанции (решения от 1 декември 1998 г., Levez, C-326/96, EU:C:1998:577, т. 44 и от 27 юни 2013 г., Агроконсултинг-04, C-93/12, EU:C:2013:432, т. 38 и цитираната съдебна практика).

37 Що се отнася до принципа на равностойност, от практиката на Съда следва, че спазването на този принцип изисква еднакво третиране на наличните правни способи за защита при нарушения на националното право и на сходните правни способи за защита при нарушения на правото на Съюза, но не и равностойност на националните процесуални правила, приложими към различни по своето естество съдебни производства (решение от 6 октомври 2015 г., Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, т. 34 и цитираната съдебна практика).

38 Следователно, от една страна, трябва да се установят сходните производства или сходните правни способи за защита, и от друга страна, да се определи дали правните способи за защита, предоставени от националното право, се третират по по-благоприятен начин от правните способи за защита, с които частноправните субекти защитават правата си, черпени от правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 12 февруари 2015 г., Baczó и Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, т. 45, както и от 9 ноември 2017 г., Dimos Zagoriou, C-217/16, EU:C:2017:841, т. 19).

39 Що се отнася до сходството на правните способи за защита, задача на националната юрисдикция, която е пряко запозната с приложимите процесуални правила, е да провери сходството на съответните правни способи за защита от гледна точка на техния предмет, на тяхното основание или на съществените им елементи (решения от 27 юни 2013 г., Агроконсултинг-04, C-93/12, EU:C:2013:432, т. 39 и от 9 ноември 2017 г., Dimos Zagoriou, C-217/16, EU:C:2017:841, т. 20).

40 Що се отнася до еднаквото третиране на правните способи за защита, следва да се припомни, че всеки случай, в който се поставя въпросът дали национална процесуална норма относно правните способи за защита, които се основават на правото на Съюза, е по-неблагоприятна от тези относно същите правни способи за защита по вътрешното право, трябва да се анализира от националната юрисдикция, като се държи сметка за мястото на тази разпоредба в производството като цяло, за неговото провеждане и за особеностите пред различните национални инстанции (вж. в този смисъл решение от 9 ноември 2017 г., Dimos Zagoriou, C-217/16, EU:C:2017:841, т. 21).

41 В конкретния случай запитващата юрисдикция посочва в акта за преюдициално запитване, че в някои области на административното право, различни от областта на международната закрила, нидерландското право предвижда, че жалбите за въззивно оспорване по съдебен ред имат суспензивен ефект. При това положение следва да се отбележи, че никоя от страните, представили становища пред Съда, не поставя под съмнение обстоятелството, че с разглежданата в главното производство национална правна уредба се спазва принципът на равностойност. При всички обстоятелства в преписката по делото, с която разполага Съдът, не се съдържат никакви данни, въз основа на които да се прецени дали от гледна точка на предмета, основанието и основните им характеристики жалбите за въззивно оспорване по съдебен ред на административни актове в тези области са съпоставими с разглежданата в главното производство въззивна жалба, като не е възможно и да се прецени дали първите посочени жалби за въззивно обжалване по съдебен ред следва да бъдат считани за по-благоприятни от втората, имайки предвид разгледаните в точка 40 от настоящото съдебно решение обстоятелства.

42 При тези условия запитващата юрисдикция следва да провери дали е спазен принципът на равностойност, като вземе предвид посоченото в точки 36—41 от настоящото съдебно решение (вж. по аналогия решение от 9 ноември 2017 г., Dimos Zagoriou, C-217/16, EU:C:2017:841, т. 24).

43 Що се отнася до принципа на ефективност, следва да се приеме, че в конкретния случай той не съдържа изисквания, надхвърлящи тези, които произтичат от гарантираните от Хартата основни права, и по-специално от правото на ефективна съдебна защита. Тъй като обаче, както следва от точка 30 от настоящото решение, член 47 от Хартата, тълкуван в светлината на гаранциите, предвидени в член 18 и член 19, параграф 2, изисква единствено кандидатът за международна закрила, по чиято молба е постановено решение за отказ и по отношение на когото е постановено решение за връщане, да може да защити ефективно правата си по съдебен ред, не може да се приеме, че е нарушен принципът на ефективност единствено поради факта че в производството по обжалване пред последваща съдебна инстанция не е предвидено да се поражда автоматично суспензивен ефект.

44 С оглед на изложените съображения на първия и втория поставен въпрос трябва да се отговори, че член 46 от Директива 2013/32 и член 13 от Директива 2008/115 следва, в светлината на член 18 и член 19, параграф 2, както и на член 47 от Хартата, да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която предвижда възможност за въззивно обжалване на първоинстанционно съдебно решение, с което се потвърждава решение за отказ да се предостави международна закрила и се налага задължение за връщане, но не предвижда, че

този правен способ за защита има автоматично суспензивно действие, независимо че заинтересованото лице се позовава на сериозен риск от нарушаване на принципа на забрана за връщане.

По третия въпрос

45 Предвид отговора, даден на първия и втория въпрос, не следва да се отговаря на третия въпрос.

По съдебните разноски

46 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 46 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила и член 13 от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни, следва, в светлината на член 18 и член 19, параграф 2, както и на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която предвижда възможност за въззивно обжалване на първоинстанционно съдебно решение, с което се потвърждава решение за отказ да се предостави международна закрила и се налага задължение за връщане, но не предвижда, че този правен способ за защита има автоматично суспензивно действие, независимо че заинтересованото лице се позовава на сериозен риск от нарушаване на принципа на забрана за връщане.

Подписи